

ROMY HAUSMANN

**DAG
EN
NACHT**

Vertaling Jan Smit

HarperCollins

Voor dit boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® ten behoeve van verantwoord bosbeheer.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam

Copyright © 2019 by dtv Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG, München, Germany

Oorspronkelijke titel: *Liebes Kind*

Copyright Nederlandse vertaling: © 2019 HarperCollins Holland

Vertaling: Jan Smit

Omslagontwerp: Buro Blikgoed

Omslagbeeld: Plainpicture / Tim Robinson, Plainpicture / Mohamed Itani, Plainpicture / By,

Plainpicture / Hartmann + Beese

Zetwerk: Mat-Zet B.V., Soest

Druk: CPI Books GmbH, Germany

ISBN 978 94 027 0354 2

ISBN 978 94 027 5840 5 (e-book)

NUR 305

Eerste druk augustus 2019

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises Limited

® en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

**DE NACHT VAN
HET ONGEVAL**

HANNAH

Eerst valt het allemaal nog wel mee. Ik recht mijn rug en haal diep adem. Dan klim ik in de ziekenwagen om mee te rijden. Ik vertel de mannen in hun oranje jacks mama's naam en haar bloedgroep, AB-negatief. Dat is de zeldzaamste bloedgroep, en dat betekent dat ze geen antistoffen heeft tegen de bloedgroepen A en B. Ze kan dus bloed krijgen uit alle andere bloedgroepen. Dat weet ik omdat we bij de lessen al iets over bloedgroepen hebben geleerd. En omdat het in het dikke boek staat.

Ik heb het allemaal goed gedaan, geloof ik. Pas als ik per ongeluk aan mijn broertje denk, begint mijn rechterknie te beven. Jonathan zal wel bang zijn zonder mij.

Concentreer je, Hannah. Je bent al een grote meid.

Nee hoor, vandaag ben ik klein en dom. Het is koud in de ambulance, veel te licht, en er piept iets. Ik vraag waar dat piepje vandaan komt, en een van de mannen in de oranje jacks zegt: 'Dat is het hart van je moeder.'

Het hart van mijn moeder heeft nog nooit gepiept.

Concentreer je, Hannah.

De auto hobbelt. Ik doe mijn ogen dicht. Het hart van mijn moeder piept.

Ik hoorde haar gillen, en er was een klap. Als het hart van mijn moeder nu ophoudt met piepen, zal dat het laatste zijn wat ik ooit van haar heb gehoord: een gil en een klap.

En ze heeft me niet eens welterusten gewenst.

De ziekenwagen neemt nog een hobbel en staat dan stil.

'We zijn er,' zegt de man. Bij het ziekenhuis, bedoelt hij.

Een ziekenhuis is een gebouw waar dokters je behandelen voor ziekten of verwondingen.

‘Kom maar, meisje,’ zegt de man.

Mijn benen gaan als vanzelf, en zo snel dat ik mijn passen niet eens kan tellen. Ik volg de mannen die de rammelende brancard naar binnen rijden door een grote glazen deur onder een helderverlicht bord met het opschrift SPOEDEISENDE HULP. We komen in een lange gang, en als op bevel duiken er van alle kanten mensen op om ons te helpen. Ze praten opgewonden door elkaar heen.

‘Hier mag je niet mee naar binnen,’ zegt een dikke man in een groen schort als we aan het einde van de lange gang bij een volgende grote deur zijn aangekomen. Hij duwt me wat opzij. ‘Er komt zo meteen wel iemand om je op te vangen.’ Hij wijst met een vinger naar een rij stoelen tegen de muur. ‘Ga daar zolang maar zitten.’

Ik wil iets zeggen, maar de woorden blijven steken in mijn keel. Bovendien heeft de man zich al omgedraaid en verdwijnt met de anderen door de deur. Ik tel de stoelen langs de muur; het zijn er zeven. Hij heeft niet gezegd welke stoel ik moet nemen, die dikke man in zijn groene schort. Onwillekeurig kauw ik op de nagel van mijn duim. *Concentreer je, Hannah. Je bent al een grote meid.*

Met opgetrokken knieën ga ik op de middelste stoel zitten en peuter de dennennaalden en bruine stukjes boomschors uit mijn jurk. Ik ben knap smerig geworden vanavond. Als vanzelf denk ik aan Jonathan, die arme, kleine Jonathan, die thuis moest blijven om schoon te maken. Ik stel me voor dat hij nu zit te huilen omdat hij niet weet hoe hij de vlekken uit het kleed in de woonkamer moet krijgen. Ik weet zeker dat in de

bezemkast de juiste schoonmaakmiddelen staan, maar papa heeft een dubbel slot op die deur gezet – een van zijn talloze voorzorgsmaatregelen. Je kunt nooit voorzichtig genoeg zijn.

‘Hallo?’ Een vrouwenstem.

Ik spring van mijn stoel.

‘Ik ben zuster Ruth,’ zegt de vrouw met een glimlach, en ze geeft me een hand. Ik vertel haar dat ik Hannah heet en dat Hannah een palindroom is. Een palindroom is een woord dat van voren naar achteren en van achteren naar voren hetzelfde leest. Als bewijs spel ik mijn naam, twee kanten op. Zuster Ruth glimlacht nog steeds en zegt: ‘Ik begrijp het.’

Ze is ouder dan mama, ze heeft al grijze haren en ze is een beetje mollig. Over haar lichtgele schort draagt ze een kleurig gebreid vest, dat er lekker warm uitziet. Op het vest zit een button met een pandakopje. BE HAPPY staat erop. Dat is Engels en betekent: ‘Wees gelukkig.’

Mijn mondhoeken trillen.

‘Kind, je hebt niet eens schoenen aan,’ zegt zuster Ruth, en ik wriggel met de grote teen van mijn linkervoet door het gat in mijn panty. Op een van haar goede dagen heeft mama het gat al eens versteld, en dat zou ze zeker weer doen als ze wist dat ik alweer gaten had gemaakt.

Zuster Ruth haalt een zakdoek uit de zak van haar schort, omdat ze denkt dat ik zit te huilen om dat gat in mijn panty of om mama. Eigenlijk komt het door dat veel te felle licht van de tl-lampen aan het plafond, dat me verblindt. Maar dat vertel ik haar niet. ‘Dank u,’ zeg ik daarom. ‘Wat lief.’ Je moet altijd beleefd blijven en dank je wel zeggen. Mijn broertje en ik bedanken mama ook als ze ons een reep geeft, ook al houden we daar niet van. Ze smaken vies, maar ze zijn belangrijk vanwege de vitamines: calcium, kalium, magnesium en vitamine B voor

de stofwisseling en het bloed. We nemen er elke dag drie, behalve als de voorraad op is. Dan hopen we maar dat papa gauw thuiskomt en onderweg boodschappen heeft gedaan.

Ik pak de zakdoek aan, droog mijn ogen en snuit tetterend mijn neus. Dan geef ik hem weer terug aan zuster Ruth. Je mag niets houden wat niet van jou is. Dat is stelen. Zuster Ruth lacht en steekt de zakdoek weer in haar schort. Ik vraag natuurlijk ook naar mama, maar zuster Ruth zegt alleen: ‘Ze is in de beste handen.’ Dat is eigenlijk geen antwoord, dat begrijp ik heus wel. Ik ben niet gek.

‘Wanneer mag ik naar haar toe?’ vraag ik, maar daar krijg ik ook geen antwoord op.

In plaats daarvan zegt zuster Ruth dat ze me naar de lunchkamer zal brengen om te zien of daar nog wat slippers staan die ik kan aantrekken. Slippers zijn een soort pantoffels. Jonathan en ik moeten thuis ook pantoffels dragen omdat de vloer niet erg warm is. Maar meestal vergeten we het en maken we onze sokken vuil. Dan wordt mama boos omdat het nog geen wasdag is, en gaat papa tekeer omdat mama de vloer niet goed heeft schoongemaakt. Het is belangrijk om alles goed schoon te houden.

De lunchkamer is een grote ruimte – minstens vijftig voeten vanaf de deur tot aan de tegenoverliggende muur. In het midden staan drie tafels met elk vier stoelen. Drie keer vier is twaalf. Een van de stoelen staat scheef. Daar heeft iemand gezeten die hem niet goed heeft teruggezet bij het weggaan. Hopelijk heeft hij daarvoor op zijn kop gekregen. Alles netjes achterlaten is ook belangrijk. De linkermuur wordt in beslag genomen door een metalen kast met een heleboel vakjes die kunnen worden afgesloten. In de meeste deurtjes zit een klei-

ne sleutel. Naast de kast staat een stapelbed, ook van metaal, en de buitenmuur heeft twee grote ramen, waardoor je de nachthemel kunt zien – donker en zonder sterren. Rechts is een klein keukenblok. Daar staat zelfs een waterkoker, open en bloot. Heet water kan gevaarlijk zijn! Bij een temperatuur van vijfenveertig graden schroeit de huid. Vanaf zestig graden stolt het eiwit in de huidcellen, waardoor ze afsterven. In een waterkoker wordt het water verhit tot honderd graden. Wij hebben er thuis ook een, maar die wordt altijd opgeborgen.

‘Ga maar rustig zitten,’ zegt zuster Ruth.

Drie keer vier is twaalf. Twaalf stoelen, dus denk ik even na. De donkere nachthemel achter de ramen leidt me af.

Concentreer je, Hannah.

Zuster Ruth loopt naar de kast en doet een paar van de deurtjes open en dicht. ‘Hm,’ zegt ze peinzend, tussen het geklapper van de metalen deurtjes door. Dan kijkt ze over haar schouder mijn kant op en zegt nog eens: ‘Ga rustig zitten, meid.’

Eerst denk ik dat ik misschien de stoel zou moeten nemen die toch al scheef staat. Maar dat zou niet eerlijk zijn. Iedereen moet zijn eigen spullen opruimen. Verantwoordelijkheid nemen. *Je bent al een grote meid, Hannah.* Ik knik tegen niemand en tel dan heimelijk af: iene, miene, mutte. Zo blijft er een stoel over waarop ik de deur goed in de gaten kan houden en die ik natuurlijk netjes weer onder de tafel zal schuiven als zuster Ruth vindt dat ik daar lang genoeg gezeten heb.

‘Nou, kijk eens hier,’ zegt ze lachend als ze zich omdraait met een paar roze rubberen slippers in haar hand. ‘Ze zijn je wel wat te groot, maar het is beter dan niets.’ Ze zet de slippers voor mijn voeten neer en wacht tot ik ze aanheb.

‘Hoor eens, Hannah,’ zegt ze dan, terwijl ze haar gebreide

vest uittrekt. ‘Je mama had geen handtas bij zich toen het ongeluk gebeurde. Daarom hebben we geen pasje of papieren van haar gevonden.’

Ze pakt me bij mijn arm, trekt die naar zich toe en frommelt mijn hand in de mouw van haar wollen vest. ‘We hebben dus geen naam of adres van haar – geen nummer dat we kunnen bellen in een noodgeval.’

‘Ze heet Lena,’ antwoord ik behulpzaam, zoals ik ook al in de ziekenwagen heb gezegd. Je moet mensen altijd helpen. Mijn broertje en ik helpen mama ook, als ze weer bevende vingers heeft. Of als ze iets vergeet, zoals onze namen, of wanneer ze naar de wc moet. Dan brengen we haar naar de badkamer en letten erop dat ze niet van de wc valt of andere domme dingen doet.

Zuster Ruth is intussen aan de tweede mouw begonnen. Op mijn rug voel ik de prettige warmte die nog in het vest hangt.

‘Ja,’ zegt ze. ‘Lena. Geweldig. Een Lena zonder achternaam. Zo heeft de ambulancebroeder het ook genoteerd.’

Ze slaakt een zucht en ik kan haar adem ruiken. De geur van tandpasta. Ze trekt aan mijn stoel, die over de grond schraapt, totdat ik zo zit dat ze voor me kan neerhurken zonder haar hoofd aan de tafelrand te stoten. Een tafelrand kan heel gevaarlijk zijn. Mama heeft al zo vaak haar hoofd tegen een hoek van het tafelblad gestoten als ze weer een aanval had.

Zuster Ruth knoopt het vest voor me dicht. Ik kijk neer op haar kruin en teken met mijn wijsvinger het zigzagpatroon van haar scheiding op mijn bovenbeen: bochtje naar rechts, dan rechtuit, dan naar links, weer rechtuit en nog eens naar links, als een kromme bliksemschicht. Plotseling kijkt ze op, alsof ze voelt dat ik haar scheiding bestudeer.

‘Kunnen we iemand bellen, Hannah? Je papa misschien? Ken je jullie telefoonnummer uit je hoofd?’

Ik schud van nee.

‘Je hebt toch wel een papa?’

Ik knik.

‘En die woont ook bij jullie? Bij jou en je mama?’

Ik knik nog eens.

‘Zullen we hem dan bellen? Hij moet toch weten dat je mama een ongeluk heeft gehad en jullie hier in het ziekenhuis zijn? Hij zal wel ongerust zijn als jullie niet thuiskomen.’

Bochtje naar rechts, dan rechtuit, dan naar links, weer rechtuit en nog eens naar links, als een kromme bliksem-schicht.

‘Zeg, Hannah, ben je weleens eerder in een ziekenhuis geweest? Of je mama? Misschien zelfs hier? Dan kunnen we op onze superslimme computer naar jullie telefoonnummer zoeken.’

Ik schud mijn hoofd. ‘Open wonden kunnen ook met urine worden gesteriliseerd, als het niet anders kan. Dat werkt desinfecterend, eiwitstollend en pijnverlichtend. En daarmee uit.’

Zuster Ruth pakt mijn handen. ‘Nou, weet je wat, Hannah? Ik ga eerst theezetten, dan kunnen we even praten, jij en ik. Wat vind jij?’

‘Waar moeten we dan over praten?’

HANNAH

Aha! Ik moet iets over mijn mama vertellen. Maar eerst weet ik helemaal niets te bedenken. Ik denk maar steeds aan de zware klap toen mama door die auto werd geraakt. Daar lag ze, op de koude, harde grond, knipperend met haar ogen tegen het licht van de koplampen, haar armen en benen in een vreemde hoek. Ze zag akelig bleek en het bloed dat uit al die sneetjes in haar gezicht sijpelde leek akelig rood. Karmijnrood. Het glas van de koplampen was door de aanrijding versplinterd, midden in mama's gezicht. Ik ging op de stoep-rand zitten, met mijn ogen stijf dicht. Alleen zo nu en dan keek ik even, totdat ik het blauwe zwaailicht van de ziekenwagens in het donker zag aankomen.

Maar dat hoef ik zuster Ruth allemaal niet te vertellen. Ze weet allang dat mijn mama een ongeluk heeft gehad. Anders zou ze nu niet in het ziekenhuis liggen. Zuster Ruth staart me met grote ogen aan. Ik haal mijn schouders op en blaas eens flink in mijn thee. Rozenbottel, zegt zuster Ruth. Haar dochter dronk altijd het liefst rozenbottelthee toen ze nog klein was. 'Met een grote lepel honing. Ze was een echte zoetekauw.' Zoetekauw? Zo'n woord bestaat helemaal niet, volgens mij. Maar het klinkt wel leuk.

'Mijn dochter heet Nina,' zegt de zuster. 'Net als Nina Simone, een beroemde jazz-zangeres. "*My baby don't care for shows,*"' begint ze te zingen, niet echt mooi. ' "*My baby don't care for clothes. My baby just cares for me.*" Ken je dat?'

Ik schud mijn hoofd.

'Nee, dat dacht ik wel,' lacht ze. 'Naar zulke muziek luister

je op jouw leeftijd nog niet. Of ik kan niet zingen, natuurlijk. Nou ja, toen mijn Nina nog net zo klein was als jij, gingen we bijna elke dag naar de speelplaats, als het weer een beetje meezat. En zo niet, dan werkten we thuis aan een legpuzzel of bakten we koekjes. God, ze at het beslag het liefst zo uit de kom, en meestal zoveel dat er nauwelijks genoeg overbleef voor een halve trommel koekjes.’ Zuster Ruth lacht nog steeds. Ik denk dat ze heel veel van haar dochter houdt.

‘Wij leggen soms ook een puzzel,’ zeg ik. ‘Maar koekjes bakken doen we niet, want mijn mama is zo’n kluns dat ze beter uit de buurt van het fornuis kan blijven.’

Geschrokken sla ik een hand voor mijn mond. Ik moet mama niet altijd een kluns noemen.

‘Hannah?’

Je moet altijd respect hebben voor je ouders.

‘Ik vind dat we nu toch echt je vader moeten bellen,’ zegt zuster Ruth. ‘Denk eens goed na, misschien schiet jullie telefoonnummer je dan te binnen.’

‘We hebben geen telefoon.’

‘Maar jullie adres dan? De naam van de straat waar jullie wonen? Dan kunnen we iemand sturen om je papa te halen.’

Heel langzaam schud ik mijn hoofd. Zuster Ruth snapt het gewoon niet.

‘We mogen niet gevonden worden,’ fluister ik.

LENA

Zoals het buiten ruikt, vlak na een regenbui. Het eerste en laatste stukje van een reep chocola, die smaken altijd het lekkerst. De geur van fresia's. David Bowies album Low. Curryworst na een lange nacht. Een lange nacht. Het zoemen van een dikke hommel. Alles wat de zon doet, of hij nu opkomt of ondergaat of gewoon alleen maar schijnt. Een blauwe hemel. Een grijze hemel. Een zwarte hemel. Welke hemel dan ook. De manier waarop mijn moeder met haar ogen rolt als ze spontaan op bezoek komt en de vuile vaat nog op het aanrecht staat. De oude schommelbank in de tuin van mijn grootouders, die piept alsof hij een gek liedje zingt als je op en neer schommelt. Die rare tafelkleedgewichtjes die eruitzien als aardbeien of citroenen. De zomerwind op je gezicht en door je haar. Het ruisen van de zee. Fijn wit zand tussen je tenen...

'Ik hou van je,' kreunt hij, en hij rolt met zijn plakkerige lijf van me af.

'Ik ook van jou,' zeg ik zacht, terwijl ik ineenkrimp als een stervende hinde.

'Ribfractuur, linkszijdig, tweede tot vierde rib. Subperiostale hematomen...'

HANNAH

‘Je bedoelt dat je me niet wilt verklappen waar jullie wonen.’

Zuster Ruth glimlacht weer, maar het is niet echt – een half lachje maar, met één mondhoek, de rechter. ‘Mijn dochter speelde zulke spelletjes ook graag toen ze nog klein was.’

‘Nina,’ zeg ik, om haar te laten merken dat ik goed geluisterd heb. Je moet altijd goed luisteren. ‘De zoetekauw.’

‘Precies. De zoetekauw,’ zegt zuster Ruth met een knikje. Ze schuift haar theekopje opzij en buigt zich wat verder over de tafel. ‘En die spelletjes zijn ook best leuk. Maar weet je, Hannah, soms is het niet het juiste moment. Jammer genoeg. Omdat het dan ernst is. Als iemand een ongeluk heeft gekregen en in het ziekenhuis terechtkomt, moeten we de familie waarschuwen. Dat is onze plicht.’

Ik probeer niet met mijn ogen te knippen als ze me strak aankijkt. Ik wil dat zij eerst knippert. Want dan heeft ze verloren.

‘Soms, als iemand zwaargewond is, zoals jouw mama, dan moeten er belangrijke beslissingen worden genomen.’

Wie het eerst met zijn ogen knippert, verliest het spel. Zo zijn de regels.

‘Beslissingen die het slachtoffer of de patiënt op dat moment niet zelf kan nemen. Begrijp je dat, Hannah?’

Zuster Ruth heeft verloren. ‘Goed dan,’ verzucht ze.

Ik hou mijn hand voor mijn mond en trek aan mijn onderlip, zodat ze niet kan zien dat ik grijns. Je mag geen mensen uitlachen, zelfs niet als zij het eerst hun ogen neerslaan.

‘Ik dacht gewoon dat we een beetje konden kletsen voordat de politie komt.’

De politie is een uitvoerend orgaan van de staat, dat overtredingen en strafbare feiten moet onderzoeken. Soms halen ze zelfs kinderen bij hun ouders weg – of ouders bij hun kinderen.

‘Komt de politie?’

‘Dat is heel normaal. We willen toch weten hoe dat ongeluk is gebeurd waarbij jouw mama gewond is geraakt? Weet je wat het woord “vluchtmisdrijf” betekent, Hannah?’

‘Het woord “vluchtmisdrijf” betekent dat een verkeersdeelnemer die een ongeluk heeft veroorzaakt ervandoor gaat zonder zich bekend te maken. En daarmee uit.’

Zuster Ruth knikt. ‘Ja. Dat is een misdrijf waar de politie aan te pas komt.’

‘Dus de man die erbij was krijgt daar problemen mee?’

Zuster Ruth knijpt haar ogen tot spleetjes. ‘O, was het een man die achter het stuur zat? En waarom vraag je of hij problemen krijgt, Hannah?’

‘Omdat hij aardig was. Hij bekommerde zich om ons, hij heeft het alarmnummer gebeld en zei dat alles wel goed zou komen. Toen we op de ziekenwagen stonden te wachten gaf hij me een jack omdat ik het koud had. En hij reed pas weg vlak voordat de ziekenwagen kwam. Ik geloof dat hij net zo geschrokken was als mama en ik.’

Nu wil ik zuster Ruth niet meer aankijken.

‘Trouwens, het ongeluk was ook helemaal niet zijn schuld,’ zeg ik met mijn muizenstemmetje. Papa heeft het muizenstemmetje bedacht voor mama’s slechte dagen, omdat hij dacht dat ze van streek zou raken als we te hard praatten. ‘Mama heeft haar rust nodig,’ zei hij dan steeds. ‘Het gaat vandaag niet zo goed met haar.’

‘Hoe bedoel je dat, Hannah?’ Zuster Ruth kent het muizenstemmetje blijkbaar ook, want ze praat nu net zo. ‘Niet zijn schuld? Van wie dan wel?’

Ik denk lang na over wat ik daarop moet zeggen.

Concentreer je, Hannah. Je bent al een grote meid.

‘Mijn mama heeft al eens per ongeluk domme dingen gedaan.’

Zuster Ruth kijkt verrast. Mensen zijn verrast als ze iets horen of meemaken wat ze niet verwachten. Dat kan iets leuks zijn, bijvoorbeeld als je een cadeautje krijgt terwijl je niet jarig bent. Mijn poes, Miss Tinky, was ook zo’n verrassing. Toen papa die dag thuiskwam en zei dat hij iets voor me had meegebracht, dacht ik aan een boek of een bordspel dat ik met Jonathan kon spelen. Maar toen liet hij me Miss Tinky zien, die nu helemaal van mij is, en van mij alleen.

Maar een verrassing kan ook heel naar zijn, zoals wanneer mama midden in de nacht het huis uit rent. Ik denk liever snel weer aan iets prettigs. Aan Miss Tinky en haar zachte roodgestreepte vachtje, dat altijd zo lekker warm wordt als we samen voor de houtkachel zitten, zij op mijn schoot, haar lieve pootjes onder zich gevouwen. Dan streel ik haar vacht en druk ik mijn koude neus tegen haar warme nek.

‘Hannah?’

Ik heb geen zin. Ik wil aan Miss Tinky denken.

‘Heb je problemen thuis, Hannah?’

Mama is niet zo dol op Miss Tinky. Ze heeft haar weleens geschopt.

‘Problemen met je moeder misschien?’

En ze blijft een kluns, wat papa ook mag zeggen. Zonder zijn hulp lukt het haar niet eens de kachel aan te krijgen.

‘Hannah?’

Ooit was het een week lang zo vreselijk koud bij ons thuis dat we bijna bevroren. We waren allemaal doodmoe. Maar ze is nu eenmaal mijn mama, en als ik aan haar denk, weet ik dat ik van haar hou. Liefde is net zoiets als geluk: een heel warm gevoel dat je laat lachen terwijl niemand iets grappigs heeft gezegd. Zoals zuster Ruth lacht als ze het over Nina heeft, de zoetekauw.

‘Kind, zeg toch iets, alsjeblieft!’

‘Ik wil niet dat de politie komt en mijn mama meeneemt!’
zeg ik met mijn leeuwenstem.

HANNAH

Soms doen we een spelletje, mijn broer en ik. Het heet ‘Hoe voelt het aan?’ en we spelen het al heel lang – ik weet het niet meer precies, maar volgens mij sinds mama ons voor het eerst iets over ‘geluk’ vertelde.

‘Geluk is een heel mooi toeval, een blije speling van het lot. En daarmee uit.’ Zo las ik het voor uit het dikke boek dat alles weet. Jonathan knikte meteen, zoals altijd als ik dat zinnetje voorlees. Maar toen kneep hij zijn ogen samen en vroeg wat het eigenlijk betekende. Eerst zei ik dat hij een sukkel was en niet goed geluisterd had. Je moet altijd goed luisteren. Niet luisteren is onbeleefd. Toch las ik het nog maar eens voor. Jonathan is immers mijn broertje, sukkel of niet. ‘Geluk is een heel mooi toeval, een blije speling van het lot.’ En daarna zei ik heel langzaam en duidelijk: ‘En daarmee uit’, zodat hij wist dat de tekst daar eindigde.

Maar Jonathan keek me nog steeds met halftoegeknepen ogen aan en zei: ‘Je bent zelf een sukkel. Ik begreep het best. Ik bedoelde hoe het aanvoelt, in je lijf en zo.’

‘Hoe voelt geluk aan?’ vroegen we daarom aan mama.

Ze nam ons in haar armen en zei: ‘Zo.’

‘Warm,’ constateerde Jonathan, omdat hij dacht dat mama’s lichaamstemperatuur wat gestegen was. Ik drukte mijn neus in het kuiltje tussen haar hals en haar schouder. Ze rook naar grasland. Geluk voelt dus warm aan, bijna als lichte koorts. Het heeft een eigen geur en een hartslag, zoals het ritme van de secondewijzer van de keukenklok.

We vroegen ons ook af hoe schrik aanvoelt, Jonathan en ik. ‘Schrik is als een oorvijg,’ opperde Jonathan.

‘Een onverwachte oorvijg,’ voegde ik eraan toe.

En daar hadden we gelijk in. Zo voelt schrik inderdaad. En zo zie je dat ook op iemands gezicht: grote ogen van verbazing en een rode blos op de wangen, alsof je net een klap hebt gekregen met een onzichtbare harde hand.

Zo ziet zuster Ruth er nu ook uit. Opeens was ik tegen haar uitgevallen, met mijn leeuwenstem. ‘Ik wil niet dat de politie komt en mijn mama meeneemt!’ schreeuwde ik tegen haar.

‘Hannah...’ De stem van de zuster slaat een beetje over, ook van schrik, neem ik aan. Dat moet ik Jonathan vertellen, is het eerste wat ik denk. Laren we dat onthouden: schrik = oorvijg + verbazing + een overslaande stem. Maar dan herinner ik me weer dat hij nu thuis met het kleed bezig is. Bovendien heeft zuster Ruth gezegd dat de politie eraan komt. Dat maakt me verdrietig en ik voel tranen opkomen.

Verdriet is geen prettig gevoel. Ik stel het me voor als een klein diertje met een heleboel scherpe tanden, een diertje dat iedereen in zijn lichaam heeft. Meestal slaapt het, maar soms wordt het wakker en heeft het honger. Je voelt het heel goed als het aan je hart begint te knagen. Dat doet niet echt pijn, niet zo erg dat je ervan moet huilen, maar je voelt je wel zwak en je wilt graag uitrusten. Waarschijnlijk heeft zuster Ruth gemerkt dat ik me nu een beetje zwak voel, en daardoor vergeet ze haar schrik. Haar stoel schraapt over de vloer als ze opstaat. Ze loopt om de tafel heen en drukt mijn hoofd tegen haar grote, zachte boezem.

‘Ik weet dat het allemaal wat te veel wordt voor zo’n kleine meid. Maar je hoeft niet bang te zijn, Hannah. Niemand wil jou of je mama kwaad doen, maar soms heeft een familie hulp nodig zonder dat ze het zelf beseffen.’ Haar warme hand ligt hol over mijn oor, zodat ik de zee kan horen ruisen. Ik doe mijn ogen dicht.

‘Het verhaal is dat je een schelp tegen je oor moet houden om de zee te kunnen horen,’ heeft mama ons lang geleden eens verteld. ‘Maar in werkelijkheid kan het met elk hol voorwerp dat je tegen je oor drukt, bijvoorbeeld een conservenblikje of gewoon je eigen hand.’

‘Hoe komt de zee er dan in?’ wilde ik weten.

‘Nou, ik zal het je maar eerlijk zeggen. Wat je hoort, is het ruisen van je eigen bloed. Maar het is toch veel mooier om je voor te stellen dat het de zee is?’

Ik knikte en vroeg haar wat een conservenblikje is. Ik was nog maar klein en wist niet dat een conservenblikje heel gevaarlijk kan zijn. Het is van metaal, en als je het met een blikopener hebt opengemaakt, is het dekseltje zo scherp dat je jezelf of een ander daar ernstig mee kunt verwonden.

Zuster Ruth haalt haar hand van mijn oor en de zee is verdwenen.

‘Hebben jullie thuis misschien hulp nodig, Hannah?’ Ze hurkt naast mijn stoel en pakt mijn handen, die op mijn schoot liggen.

‘Nee,’ zeg ik. ‘We weten eigenlijk wel hoe alles moet. Daar hebben we regels voor. Mama vergeet die soms, maar gelukkig heeft ze ons om haar eraan te herinneren.’

‘En toch doet ze domme dingen? Dat zei je toch daarnet? Dat ze soms per ongeluk domme dingen doet.’

Ik buig me naar voren en maak met mijn handen een geheimentrechter. Die hebben Jonathan en ik samen bedacht, de geheimentrechter, maar we mogen hem niet gebruiken als papa thuis is. Zuster Ruth draait haar hoofd opzij, zodat ik de geheimentrechter tegen haar oor kan leggen.

‘Ze wilde per ongeluk onze papa doodmaken,’ fluister ik.

Zuster Ruth draait zich abrupt naar me toe. Ze schrikt, dat

zie ik best. Ik schud mijn hoofd, pak haar gezicht en draai het weer in de juiste stand voor de geheimentrechtter. ‘Dat hoeft u niet aan de politie te verklappen. Jonathan poetst de vlekken wel uit het kleding.’